

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:		Helyben:	
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Fél évre . . . 5 . . . 50 .	Fél évre . . . 5 . . . 50 .	Fél évre . . . 5 . . . 50 .	Fél évre . . . 5 . . . 50 .
Negyed évre . . . 2 . . . 15 .	Negyed évre . . . 2 . . . 15 .	Negyed évre . . . 2 . . . 15 .	Negyed évre . . . 2 . . . 15 .
Egy óra . . . 1 . . . 5 .	Egy óra . . . 1 . . . 5 .	Egy óra . . . 1 . . . 5 .	Egy óra . . . 1 . . . 5 .
Egyes szám ára 4 fillér.		Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Hj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többézer megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

D'Orsay ezredes esete.

(Nyugdíjba küldték a magyarsága miatt.)

Az elmúlt évben nagy feltűnést keltett D'Orsay Olivér gróf, méneskari ezredes, esete. A földmivvelésügyi minisztériumban lótenyésztesítési értekezlet tartottak. Ezen az értekezleten résztvett a mezőhegyesi méneskar ezredese, az európai hírű, érdekes szakember, D'Orsay Olivér gróf ezredes is. Ez a gróf, ez az ezredes dacára francia eredetének a legmelegebben, legigazabban érző magyar ember, a kik őt közvetlenül ösmerik, mint szíven s lélekben erős magyar embert ösmerik. Ép ez szegte az utját a katonai pályán való tovább haladásának. A magyarsága... Az ezredes ugyanis, noha jelen volt a közöshadügyminiszter czopfos osztrák törzstiszt képviselője is, őszintén, nyíltan rámutatott arra a fonák helyzetre, melyben a magyar királyi méneskar jelenleg van. Magyar királyi a neve. A magyar állam tartja fen, mégis sárga-tekete zsinóros az egyenruhájuk, német a szolgálati nyelvök és katonailag a közöshadügyminiszternek vannak alárendelve. A

derék D'Orsay ezredes miután őszintén rámutatott ezen fonák helyzetre, másrészt nyíltan kimondta, hogy az igazság szerint a magyar királyi méneskar, mint katonai testületet, a honvéd minisztérium alá kellene rendelni, következésképpen a honvédség szervezete szerint átszervezni.

Nemsokára bekövetkezett a D'Orsay ezredes országosan tárgyalt nyugdíjazása, mert természetesen a közös hadügyminiszter czopfos képviselője jelentést tett aranygalléros főnökének a D'Orsay ezredes „rebellis magyar” nyilatkozatáról,

Ezt a botrányos nyugdíjazási esetet, mellyel az osztrák erőszak egy kitűnő Európászerte elősmert szakember pályáját akarta kettévágni, mert nyíltan magyarnak vallotta magát... Ugron Gábor a delégációk egyik ülésén szóváltette.

A közös hadügyminiszter képviselője kitérőleg és diplomatikusan azt válaszolta rá, hogy D'Orsay grótot azért nyugdíjazták, mert „a földmivvelésügyi minisztérium által egybehívott lótenyésztesítési ankéten hivatalos minőségében tett nyilatkozatai után magánbe-

szelgetesben oly nyilatkozatot tett, a melyből azt lehetett kiolvasni, hogy a méneskari parancsnok nem leli kedvét többé a szolgálatban és hogy kicsiny a tér, a melyen tevékenységét kifejtethné. E nyilatkozat a hadügyminisztérium tudomására jutott, a mely nem akarta utját állani annak, hogy D'Orsay esetleg más téren érvényesítse szolgálatait. Ezért lehetővé tette neki azt, hogy nyugdíjaztatása iránti kérvényét beadja.“

A hadügyminiszter képviselőjének ezen körmönfont kijelentése csöppet sem lehet megnyugtató, hanem egyszerűen megdöbbentő és jellemző arra a sötét szellemre, mely a hadseregünket lenyűgözve tartja, mint valami lerázhatatlan, nyomasztó, pusztító lidércnyomás. Besugják még a magánbeszélgetést is, de még inkább besugják, lehetetlenné teszik az olyan tisztet, ki magyar érzéseinek jelét meri adni. Az osztrákságával dicsekedhetik bármelyik aranybojtos ur, de a magyarságát, a becsületes, természetes magyar érzéseit hallgassa el, leplezze mindegyik, más-ként úgy bánnak el vele, mint a kitűnő érdemű D'Orsay ezredessel. »Lehetővé

Margarét virágok.

I.

Hogy rám se nézel
Nem fáj nekem,
Tudom, hogy szörnyű
Nagy a vétkem.

Nem fáj a gögöd,
Büszkeséged,
Nem fáj nekem más
Csak a z é l e t

II.

Nem lehetsz az üdvösségem,
Bár lehetnél én romlásom;
Nem lehetsz az imádságom,
Bár lehetnél súlyos átkom.

Igy nem vagy te semmim nékem,
Csak egy fájón édes álmom:
Hideg napfény ragyogása
Lombhullajtó őszi tájon.

III.

Kis fiacskád megsajnálta egy
Leszakított viragszálat,
Piczi lelkén, gyöngye hangján
Keresztül rezgett a bánat.

Leszakított kis virágban,
Eltemetve, megtalálom
Tiszta lelked tört reményét.

S a szivemben elsíratam
Ifjuságod bus regényét.

IV.

Csöndes már az utca
A felvárós alszik,
A közeli kávéházból
Muzsika-szó hallszik.

Czigányzene zendül,
Az a nótá járja:
Kétszer is nyit, — mindhiába, —
Az akác virága.

Hallgatom a nótát
S elborul a lelkem,
Ugy fáj, hogy egy elfelejtett
Nótámra ráleltem.

Azaz hogy a más nótája
S másnak bármily drága:
Nota marad, — mig én nekem
Csöpp híjján már dráma.

V.

Tele a rét szép virággal . . .
— Nem törődöm a világgal, —
Kergetve egy bünös álmot,
Nem látom a sok virágot,
Csak egy lombjavesztett ágat,
Meg egy — Margaréta-szálat.

Grethus.

Tue — la!

A francia esküdtek régi jelszava sok bünös férfit mentett már meg a börtöntől. Öld meg az asszonyt! Ha megcsalt, ha más szeretett, bátran megszegheted az elavult tiz parancsolat tilalmát. Öld meg és hős leszel, aki a végtárgyalás után emelt fővel nézhetsz a tapsoló, tomboló közönségre.

Hogy a férfi, aki gyilkolt, szintén romlott és hitvány jellemű volt-e, hogy addig, mig az asszony nem vált el tőle, s így felesége vagyonában dúshatott, szemet hunyt s a „zöldszemű szörnyeteg” csak akkor támadt fel benne, midőn már törvény és jog szerint elváltak egymástól, ez nem irritálja az esküdtek lekiismeretét.

Ők mégis úgy ítéltek, hogy Cornelier gróf a gyilkosságban ártatlan, mert szenvedélyes felindulásban élte meg nejét, s így szörnyű tettét nem követte el előre feltett szándékkal.

Pedig a gróf három napon át lesett a feleségére pisztolylyal és törrel a zsebében. Három napon át kereste az alkalmat, hogy elpusztítsa, midőn elhagyja Leroux ur lakását.

Végre sikerült. Az asszony most már halva fekszik a friss sirdomb alatt, s a férfi, akit Robert, Páris legügyesebb ügyvéde védett, viharos életének minden szennyét előtárja, hogy igazolja tettét. Szállodai pinczerek, kapusok, kocsisok, szobalányok vo-

teszik neki, hogy nyugdíjaztatása iránti kérvényét beadhassa. Mert az osztrák szellem előtt minden érdem eltörpül, mert a sötét osztrák szellem minden becsületes magyar törekvést — még ha oly alkotmányos is — sárba akar tiporni, elakar fojtani. Ezért tanít minket arra a nemes D'Orsay parancsnok esete is (noha a grófnak a magyar lótenyésztés fejlesztésére saját miniszteriumában méltó állást biztosított a derék Darányi miniszter], hogy csüggedetlenül, a késhegyig elmenve küzdjünk ezen sárga-fekete, nyomasztó, gyilkos osztrák szellem ellen és főtörekvésünk legyen az önálló magyar hadsereg kivívása. Az önálló magyar hadsereg biztosítja a független, alkotmányos magyar hazát, amelyért már annyi dicső ősrünk ádozta életét és véréit. Addig arcul vernek bennünket és a legcsufosabb szolgálat a sorsunk, mert a vén ránczos madame Ausztria undok öleléseivel agyon ölel bennünket és vámpír ajkával kiszívja vérünket, élet-erőnket.

Ifjabb Móricz Pál.

A magyar gazdák egy fontos létezőkérdéséről.

(A huskérés.)

I.

(S.) A magyar mezőgazdaságra nézve ma már a huskérés csaknem egyrangúvá vált a gabonakérdéssel, vagyis a takarmánytermés értékesítésének kérdése épen oly gondos konsiderációt igényel, mint a gabonatermés értékesítése. A mai magyar mezőgazdaság ugyanis már nem az a külterjes, az az egyoldalú, mint a 60-as évek gazdálkodási rendszere, melyet Wirth Miksa olyannyira megtámadott.

nulnak fel, hogy a szép halott multjából félreérthetetlen epizódokat mondjanak el az esküdt uraknak . . .

Geneviève Pienneau de Viennay gazdag leány volt. Szüleinek ellenzése dacára nyújtotta kezét a grófnak, aki akkor mint fiatal hadnagy szolgált a hadseregben. Vagyon nem volt, s így a felesége jövedelméből fedezték az előkelő háztartás költségeit. Cornulier, aki egy ízben maga kapta rajta az asszonyt egy nantesi kaladja alkalmából, anyagi jóléte kedvéért elnézte a grófné apró botlásait.

Néhány évvel később azonban madame Cornulier indította meg a válóper férje ellen s a törvényszék akkor a házasságból származott három gyermeket is az asszonynak ítélte oda.

A gróf, a ki a gazdagságban eddig jól érezte magát, most egyszerre, hogy anyagi helyzete türethetlenné változott, bosszút forral hűtlen neje ellen. Ismeri a grófné barátját, Leroux ügyvédet. És nem tudja elviselni, hogy megcsalják őt. Revolvert, tört vásárol, illő pózba vágja magát, aztán leteríti az asszonyt három lövéssel.

Bravó! A közönség lelkesül.

Az „érdekes vádlott“ nyugodtan és fesztelenül hallgatja végig a tanúk vallomásait. Elmondhat velük minden rosszat, amit

A földnek kimerülése egyrészt, amely a folyton egyoldalú gabonatermésnek nyomában jár, másrészt a gabonatermének értékesítésében beállott nehézségek oda szorították a magyar gazdát, hogy adoptálja a nyugati nemzetek által rég hirdetett regulákat és fordítson nagyobb gondot a termőföld erejének helyreállítására, első sorban takarmánytermelés és trágyaelőállítás, de igyekezzen gazdaságának jövedelmét állandóbbá és hiztosabbá is tenni az által, hogy a bevételeket nemcsak a főös gabona eladására, hanem az állati termékek és főleg a hustermelésre és értékesítésére fektesse. Hogy ez a rendszerváltozás milyen mértékben következett be hazánkban, arról tanúságot nyújt az 1895. évi nagy mezőgazdasági statisztikai összeírás, amely szerint 11,542,655 hektár terület lett fordítva kenyértermények és egyéb gabonatermének előállítására és ezzel szemben 4,141,677 hektár volt a természetes és mesterséges takarmánytermelésre szolgáló és 2,839,147 hektár a kapa alatt tartott terület, a tengeri, burgonya és répa előállítására. Összesen tehát 6,980,824 hektár terület termése állott az állattartás rendelkezésére, a — 11,542,655 hektárral szemben, amelyen szalmás gabona termeltet. Ha pedig tekintetbe vesszük azt, hogy a mintegy 3 millió hektáron termesztett árpa és zabnak legalább is felet az állattartás vette igénybe; ha tekintetbe vesszük azt, hogy a tavaszi vetemények szalmája kizárólag takarmányul, az őszié aljazóul szolgált; ha tekintetbe vesszük azt, hogy azonkívül még az ipari hulladékok, ugymint korpa, olajpogácsa meg nem állapítható, de jelentékeny mennyiségei és azt, hogy 8,700,000 hektár legelő is istápolja az állattartás czéljait, sőt ma dnm ugyanannyi erdei legelő is állott rendelkezésre, akkor tisztában lehetünk a felől, hogy a gabonatermés és állattartás czéljaira fordított területek egyensúlyban vannak egymással és majdnem ugyanannyi terület szolgál ma már hazánkban kenyértermények előállítására, tehát a termőföld kihasználására, mint amennyi ezen kiaknázott terményerő helyreállítására, a hustermelés és állati termékek előállításának révén. Nagyán indokolt tehát, ha a hustermelés viszonyait ép oly gondos tanulmányozás

a gyermekei anyjáról tudnak regélni, — s a védő remek beszéde végén ezekre a gyermekekre hivatkozik épen, akiket atyjuktól, támaszuktól nem szabad megfosztani!

Ki törődik azzal, hogy az édes anya emlékét örökre bemocskolták előttük?!

Ha az asszony rossz volt, ha pálczát törhetünk felette az erkölcs nevében: mennyivel romlottabb a férfi, aki elvált nejétől kéri számon a hűséget, amit azelőtt nem kívánt meg tőle?

A sötét, visszataszító életképben mégis a legsötétebb alak Leroux, a barát. Aki hallotta a lépcsőházban a lövéseket pár pillanattal a grófné távozása után. És gyáván bezárkózott a szobájába. Csak a cselédet küldte le megnézni, mi történt? Aztán megkönnyebbülten sóhajtott fel, hogy ő, a csábító — szerencsésen megmenekült.

Borzalommal undorral fordul el a jobb érzésű ember az élet e fekete lelkű komédiáitól. Mintha megmérgeznék a levegőt szennyes indulataikkal, s a véres gyilkosság mesterségesen táplált dicsősége az emberi igazságszolgáltatás új törvényét szentesítene: „Tue — la!“ Öld meg az asszonyt. Az esküdtek felmentenek. A nép bámulni fog. Mert a mai enervált korban egyáltalán „tettél“ valamit.

tárgyává tesszük, mint a gabonatermés viszonyaival tenni szoktuk, mert a mezőgazdasági élet és prosperálásának az egyenrangú föltételeül tekinthető és a mezőgazdasági érdekek e téren is megóvást követelnek.

Hogy a gazdasági fejlődés ezen fokára eljuthattunk, nevezetes átalakulásnak kellett végbemenni hazánk állatállományában. Idézzük csak a következő adatokat:

	Állatlétszám	
	1884	1895
Szarvasmarha	4,879,038	5,829,018 + 949,950
Ló	1,748,859	1,972,448 + 223,589
Szamar	22,152	21,386 — 766
Őszvér	741	885 + 144
Kecske	270,192	286,385 + 16,193
Sertés	4,803,639	6,446,573 + 1,642,536
Juh	10,594,831	7,526,686 — 3,068,145
Baromfi	32,916,668	29,352,141 — 4,564,527

A szarvasmarha és sertés létszám emelkedett tehát, a juhlétszám pedig csökkent; de csökkent az utóbbi években a sertéslétszám is, a sertésvész nagymérvű kitörése miatt úgy, hogy e számok még meg lehetőszen a vész előtti állapotokat tüntetik fel.

Az átalakulást a juhtenyésztés folytonos hanyatlása idézte elő. 1869 ben még 15 millió 76,997 drb. juhot mutatott ki az állat összeírás. Ma már 9 — 10 millióval kevesebb a létszáma. Okait tudjuk. De ismételjük, hogy ennek kettős oka volt. Az egyik a gyapjú árák rohamos hanyatlása a tengerentuli verseny kifolyásaképp, a másik az angol piac elzárkozása, Európa juh kivitele elől.

Anglia ugyanis gyarmatainak hus behozatalát kívánván elősegíteni, olyan intézkedéseket tett, amelynek fogva nemet, franciaország és magyar juh kivitel oda teljesen megszünt. S minthogy Franciaország saját juhainak kivitele a londoni piacra megszünt, ismét elzárta a párisi piacot is a magyar juhbevitel elől, és tanulva Angliától, saját gyarmatának — Algirnak — juhbehozatalát részesítette előnyben, a mi juh kivitelünket pedig oly bánásmódban részesíté, melynek következtében csak alig maradt meg valami — említést érdemlő — juh kivitelünk.

Ez az oka annak, hogy a juhállomány oly nagy mérvben leszállott. A létszám redukció a középfinom és finom juhászokat érte. — Csakis a nagyon finom juhászokat tudták még tavalyig tartani magukat, mert a finom gyapjút jól fizették és keresték, de a roubaixi gyapjútözsde krach után, a finom gyapjak ára is tetemesen aláhanyatlott.

Érintetlenül hagyta még a verseny a hegyi zsukákat és cigajákat is, az ugynevezett juhok at, amelyek haszonvétele inkább a tej és sajt lévén, a gyapjú árhanyatlás jövedelmezőségüket alig érintette. A birkászat azonban — sajnos — végnapjait éli. Annaira, hogy ha a hanyatlás feltartóztatva nem lesz, Magyarország is be fog alhatni a gyapjuimportáló államok közé, aminthogy tényleg az is már, ha tekintetbe vesszük azt a mennyiséget, amely feldolgozott állapotban kerül be az országba. Meg kellett volna állítani ezt a hanyatlást, ha a gyapjувámokat a kereskedelmi szerződések kötésekor életbeléptették volna. Ez azonban az osztrák szövőipar ellenzése következtében elmaradt s így a birkatenyésztés fellevén áldozva, sorsára hagyatott.

Mit volt mit tenni gazdáinknak, sorra feloszlatták nyájukat és a marhatenyésztés és sertésenyésztés felkarolásában keresték kárpótlásukat. De a sors, mely annyi csapást mért az ország mezőgazdaságára, megzavarta ezt az átmenetet. A szarvasmarhatenyésztést megromította a marhatüdőlob, sertéseink között szörnyű pusztítást vitt végbe a sertésvész. Előbbit az állami kártalanítással 5 évi küzdelem és áldozatok

—ly.

után sikerült kiirtani, de addig is a megyei zárlatok tömördek kárt okoztak tenyésztőinknek. A sertésvész azonban eddig leküzdhetetlen baj. Hány gazda volt végre is kén-telen teljesen fölthagyni tenyészetével! De a baj sohasem jár egyedül. Németország megragadta az alkalmat, hogy sertéseinket kizárja. 1894-ben még 366,100 db hizott sertést vittünk ki Németországba, 1895-ben már csak 76.115 dbot és 1896-ban még 2833 darabot.

Azontul semmit. A kiviteli zárlat azóta állandóan fenn van tartva és Németországnak eszébe sincs azt megszüntetni. Örül, hogy áteshetett rajta.

A juh és sertés krach után minden törekvés a marhatenyésztés felkarolására központosult. Állam és magánosok tömördek áldozatot hoztak ez irányban. Az állam óriási költséggel importálta a külföldi marhanyagot. Tehenészetek alakultak s a ezukorgyártás föllendülésével kapcsolatosan megindult a marhahizlalás. Havasi tejgazdaságok szerveztettek. A vajtermelésre szövetkezetek alakultak és míg 1896-ban csak 10 vajtermelő szövetkezetünk volt, 1900-ban már 100 tejszövetkezet volt működésben 45,934 tehén üzletesszél. Ha ilyen arányokban fog haladni fejlődésünk, hol leszünk 10 év múlva?

Szóval teljes átalakuláson ment át állattartásunk. Csakhogy ez az átalakulás tömördek gazda elpusztulásába került. Aki nem bírta az átalakulás költségeit, annak bukni kellett.

Es talán rendben van most már minden? Meg lehetnek-e nyugodva azok, akik a nagy áldozatokat meghozták, hogy nem az ördögnek tartoznak vele? Ez további fejtegetéseink folyamán fog pertraktáció tárgyává tétetni.

A társadalmi kérdés.

Írta: **Fodor Lajos.**

Készen állott a világegyetem. A hatalmas égbolt harsonyos sötétkék, hangulatos mély volt, mint a „Cosmos“-ban rejtőző Isten lelke. A fák élénken zöldeltek; a virágok a nap fényében ezer meg ezer színben tündököltek; édes madárdalnak, kristálytisza patak csörgedezésének hangjai töltötték be a természetet. Az élet üde lehellete áradt szét a virágok élenydu illatából, az édes madárdalból, a hűs patak csörgedező habjaiból. Majd a nap még egy utolsó fénysugart lövelvén, lehanyatlott, hogy más helyen ragyogjon fel újra s éltető melegét és világát másutt árasztja. És felkelt a hold, fényesen, tisztán, mint egy ujszülött lélek, körülte a csillagok ezreivel, melyek mind-mind valami hatalmas, láthatatlan fény varázspálcájának erejére gyulladtak ki a sötét égboltozaton.

Kész a világegyetem. Mily csodás rendszeresség nyilatkozik benne, mintha egy és ugyanazon erő hajtana mindent, magában foglaló, hatalmas gépezetét. Ez az erő lüktet a viruló növényekben, a virágok illatában, a madárdalban, a csevegő patakban, a fölkelő és lehanyatló napban, a holdban és csillagokban. Ime, az Istenség nagy fogalma. Előttünk áll édenéből kiüzöttén az első emberpár. A természetben mily fenéséges a harmonia, míg az emberi szív már léte hajnalán nyomasztó érzésekkel küzd.

Ádám és Éva megízlelik a tudás fájának gyümölcsét. Szellemök ébredőben van. A szellem megkezdte fogalomalkotó funkcióját, megismerteti az első emberpárral a jót, s így apodiktice egyszersmind a

rosszat is. Előttünk áll Kain és Abel. Kain lelkét Lucifer már megmetelyezte, az ő lelkében már ébrednek az emberi rossz indulatok, s féregként rágódnak rajta, ezek: az irigység, a bosszu, továbbá a fájó indulatok, mint a kétely, a sziv és a lélek ezer szenvedése, melyek az embert küzdélmes életén végig kísérik egész a sirig. E néhány ember szelleme már működőben van, a jót kezdik megkülönböztetni a rossztól, a kellemest a kellemetlentől, a fájdalomtól. Látóköriünk tágul tömegesen alkotják meg a jó és a rossz ellentétes forgalmait. Érzé szivök, lelkök a rossz gyötrelmeit. Ki van-uak dobya a nagy világba, s szellemök önműködésre, kárhozatra szertecsapong, keresve a helyes utat a boldoguláshoz. Egy az emberiség szellemének örök czélja, lelkének örök óhajtsa. Mióta az emberi szellem ébredőben van, küzd az ember az örök rossz ellen, az örök jóért, de a küzdelem itt, e földön soha sem fog oly abszolút jöt teremteni, mely a rossz gyökerét teljesen kitepné az emberi sziv és az élet talajából. A rossz ismerete nélkül jó nem lehet. A világegyetemben minden dolognak meg van a maga elientéte, s épen az ellentét fogalma az, mely lehetővé teszi, hogy az emberiség aránylag boldog lehessen. Ha a nagyravágyás és szerénység, a jó és a rossz, az öröm és bánat, valamint a többi ellentétes forgalmainkat nem alkottuk volna meg, nem ösmerhetnők a nagyravágyás bukását és a szerénység jutalmát nem ismerenők a boldogtalan szerelem fájdalmát, de nem éreznők a boldog szerelem mámorát sem. Az élet aránylagos boldogságáért tehát hálát rebeghetünk a mindent alkotó erőnek, hálát azért, hogy megismertette velünk a tudás fáját, vagyis a rosszal a jót is. Szépen jellemzi ezt Byron „Kain“-jában a következő dialoggal:

Lucifer:

De ha te bírod azt a lényt, ki szebb Szemedben mindennél, miért vagy ugy Boldogtalan?

Kain:

Miért létezem? S te miért vagy Boldogtalan, miért, hogy minden az? S az is, ki alkotott, bizonynyal ő is; Hisz annyi lényt teremt, aki mind Boldogtalan. Teremtni gyászt, bizonynyal Öröm műve s forrása nem lehet. Mindenhatónak mondja őt atyám, De hogyha ő jó, miért van rossz is. Ezt Kérdem atyámtól és ő azt felelte: Csupán mivel a jó r a rossz vezet. Csodálatos jó, amely ép halálos Ellenkezőjéből ered. Min ap Látám, hogy egy bárányt mérges kigyó Mart meg, szegény szopós hab-túrva fekvék A földön, anyja, oly, oly gyámoltalan Bégett fölötte. Am anyám füvet Szedett s a sebre tette; lassan így Szegényke visszanyerte életét És anyja lágy tejét szivhatta újra, Ki már remegve állt felette, nyalva Örömmel újra éledő fiát. „Im így fakad fiam“, mondá atyám — „A jó a rosszból.“

Lucifer:

És te mit feleltél?

Kain:

Egy szót se, mert atyám ő, ámde véltem, Mem jobb lett volna-é, ha meg se marja Vala a kigyó s nem kell ifju élte Megujhdását így szerezni meg Gyötrelmek árán, bár ellenszerekkel Enyhithetők.

Mily szépen van itt egyrésztől Ádám szavaiban a gondviselés helyességében való

bölcs megnyugvás, másrésztől Kainéban az örök kétely kifejezve. Kain kételkedése az emberiség örök kételyének a kifejezője. Ádám felfogása a viszonyokban való megnyugvást, Kain felfogása nyugtalankodását jelzi a szellemnek, mely nincs megelégedve a jelennel: jobbat, tökéletesebbet akar alkotni. — Kain volt az első szocialista. Ádám felfogása egyenlő a mai conventionális felfogással míg Kainé ennek ellentétével: a gyökeresen újító szellemmel.

NAPI HIREK.

Az E. K. E. ajándéka a debreczeni iskoláknak.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület ritka kedves ajándékkal lepi meg az iskolák városát, a debreczeni iskolákat. Az egyesület ügybuzgó lelkes főtiktara Radnóti Dezső több száz darab remek kivitelű színes nagy képet bocsátott Zoltai Lajosnak, az EKE debreczeni ügyvivőjének a rendelkezésére, azért, hogy azokat mint az E. K. E. ajándékát az iskolai év végével folyó vizsgákon jutalmul osztassa ki a legérdemesebb tanulók között. E képekből, amelyek színes kivitelben a bérczes Erdély természeti szépségeit ábrázolják s amelyeknek eredetijét Góró Lajos ismert festő művész festette, megfelelő arányban kapni fognak az ev. ref.- r. kath.- izr.- ág. hitv. ev.- görög kath.- és községi iskola székek, valamint a középiskolák igazgatói. Az Erdélyi Kárpát Egyesület ezzel az értékes ajándékkal mintegy viszonzni óhajtsa a debreczeni közönség lelkes, hazafias érdeklődését, amelylyel az erdélyi háziipari czikkeket és a többi Eke iparcikkeket pártfogásába vette. Mi pedig reméljük, hogy az Eke törekvéseinek máris örömmel tapasztalható támogatása, nem mint szalmaláng, hamar megszűnni, hanem inkább erősödni fog s jötevé hatását állandóan érezni fogják azok a nemzeti szempontból igen fontos gazdasági érdekek, amelyekért az Eke fáradhatatlanul küzd és dolgozik.

Baromvásár a Hortobágyon.

A nagy Hortobágyon egyik jeles, nevezetes napja a hortobágyi kormányhatóságilag engedélyezett országos baromvásár. A puszták népe, a szomszédos községekből valók, pásztorok, kupeczek, gazdák vegyes népe verődik össze az ily napon a híres nagy hortobágyi csárda mellett. Zajong, meglevenedik a pusztá, szinte feledjük, hogy romantikáját halálra gázolta a süvítő vasuti gép... A városi tanács arról értesíti az érdeklődőket, hogy ez évben az országos hortobágyi baromvásárt június hó 20-ik napján, csütörtökön fogják megtartani, felhívjuk rá az érdeklődők és gazdák figyelmét.

Egy osztrák társaság hunczut üzelmei Resiczán.

Megirtuk, hogy Resiczán kiütött a bányász-sztrájk. Rendőrség, csendőrség, katonaság táborozik a sztrájk színhelyén, szurronnyal és puskagolyóval fenyegetik az emberi jogaiért küzdőket. Kritikus a hely-

zet, az osztrák igazgatóság gögje a végletekig keserítette a munkások hadát. Mégis, ha vér fog folyni, ez nem a munkások, hanem a társaság urainak lelkiismeretét fogja terhelni, akik ezt a sztrájkot kierőszakolták embertelen magatartásukkal, akik belehecczelték munkásaikat a sztrájkba s az erőszakoskodásba. Mert hiszen nyilvánvaló, hogy a sztrájk mögött, mely ezernyi családot foszt meg nemcsak kenyérétől, — hanem majd kenyérszerzőjétől is — az „üzlet” rejtőzik a társaság részéről. Nemcsak azért nagy könnyebbség neki a munkásoktól való szabadulás, mert kevés a munka, hanem más okból is. Tudvalevő, hogy Bécsben most erősen foglalkoznak a osztrák államvasut vonalainak államosításával, s ha ez megtörténik, a társaság tulajdonában nem marad meg más, csupán a resiczai hercegsége, melynek körülbelül negyven négyszög mértföld a terjedelme s mely körülbelül harminczhétmillió forint értékkel szerepel a társaság aktívájában. — Nagyon szeretnék a társaság urai, ha valahogyan rávehetnék a magyar kormányt ennek a hercegségnek a megváltására mert „T a u s s i g” ur reméli, hogy még fényesebb üzletet csinálhatna a magyar állammal, mint amilyent csinált annak idején Baross Gábor alatt. De mert szép szerével, a felbomlott kartell védelme alatt is, alig három perczenet jövedelmező hutákkal, a magyar kormányt megváltásra nem tudják rábírní, hát remélik, hogy rá tudják majd bírni — b o t r á n y o k k a l. Ezért rendezik évről-évre a resiczai skandalumokat, ezért örülnek most a sztrájkoknak s fognak még jobban örülni a vérontásnak, mert azt hiszik, hogy a kormány ha másképp nem lehet — a telep megszerzésével fogja végét szakítani a botrányláncolatnak. S hogy ilyen kegyetlen „számítás” folyik a munkások életét fenyegető sztrájkjal, arra rávall az is, hogy miképpen bírálja a tőzsde ezt a mostani sztrájkot. Mig máskor minden sztrájk nyomni szokta az illető vállalat papírjainak árát, a tőzsdén négy koronával emelkedett a társaság részvényeinek ára! holott a jelenlegi pangásnál minden más árfolyam hanyatlott. De hát reméljük és követeljük is, hogy a kormány körében egészen más fogadtatásra fog találni legújabb resiczai botrány, mint amilyent Taussig urék várnak tőle. Már Hegedüs miniszter föllepett a törvénytelen munkarend ellen; föl kell majd lépnie a munkásait kizsaroló s kétségbeejtő társaság ellen is a legszigorubbán, s így kell majd eljárnia a belügyminisztériumnak is, gyors és erélyes vizsgálatot indítva a resiczai dráma ördöglegkü rendezői ellen. — Majd meglátjuk, hogy azok az urak mernek e a magyar kormányval is úgy ujjathuzni, mint ahogyan ujjat huznak a munkásokkal! Szegény munkások! — szívünk egész részvételével fordulunk feléjük, a kik e lelketlen üzleti spekuláczióknak áldozataivá lesznek és talán vértanúivá is. Egyre terjed a sztrájkjuk most már Aninán is beszüntetik a munkát azok; akik eddig segítették a resiczai sztrájkolókat keresetükből. Nyomor és pusztulás vár rájuk — ha csak csola nem történik a kormány szigorú fellépése folytán.

Debreczeni honvédek a királygyakorlatokon.

Az idej királygyakorlatokon a debreczeni 3. honvéd gyalogezred is kiveszi a fáradságból és dicsőségből a részét. A debreczeni honvédek is végig küzdik az öt napos harcokat Pécs környékén, mely a hadgyakorlatokra már is nagyban folynak az előkészületek. A kabinetiroda már megállapította a királyi programját, mely szerint az uralkodó szeptember 10-én utazik külön udvari vonattal Villányra, a honnan nyitott

fogaton Dolni-Mihojlácra hajtat. A király mellett állandóan ott lesz Ferencz Ferdinánd főherceg is, mint beosztott tábornagy. A legfelsőbb hadiszállás a Majláth-kastélyban lesz. Két napi időzés után a király Görcsönybe megy, a hol a Benyovszky-kastélyban fog lakni, melynek átalakítási munkálatait az udvar költségén már meg is kezdték. Ferencz Ferdinánd főherceg részére Brázay Kálmán pellérdi kastélyát rendezik be. Görcsönyben öt napig fog a király időzni s szeptember 17-én a tábornagyival karral folytatott tanácskozás után Pécsre utazik s a püspöki kastélyban száll meg. Néhány óra mulva elhagyja Pécs városát s visszautazik Bécsbe. A német császár odautazásáról még szó sincsen; egyáltalán nincs még meghatározva a császár nyári utazásának programja.

A Petőfi dalkörből.

A Petőfi dalkör választmánya e hó 13-án ülést tart, mikor is foglalkozni fog a karmester dolgával is, kinek ügyében tegnapi számunkban nyílt kérdést intéztünk a Petőfi dalkör tagjaihoz.

Perényi Margit Debreczenben.

Perényi Margit, a debreczeni közönségnek a mult szinidényben szeretett kedvenc tagja pár nap óta városunkban időzik s Benedek János főszerkesztőnk családjának vendége.

Debreczeniek az Erzsébet népszanatóriumért.

Beküldött értesítés. — Pár héttel ezelőtt, midőn Barnum czirkusza boldogította Debreczen közönségét, mozgalom indult meg hogy néhány fillért a százezrekből tartsunk meg egy magyar jótékonyági intézet számára. Nagy ere ményről nem számolhatunk be, de a Mendelovits Lajos szives gyűjtése folytán sikerült egy csekélységet, 10 korona 40 fillért a magyar könyörületesség dicső művéhez fillérenként összerakni. Hatvannégy évvel ezelőtt épült fel a magyar nemzeti színház, egyszerű kőművesek hordták hozzá a köveket és nem fogadtak el érte fizetést. A magyar nemzeti kultúra egy egyszerű bajnokainak a neve nem maradt fenn; épügy jórészt névtelenségbe rejtőznek azok is, a kik az emberszeretet, a jótékonyaság zászlója alatt küzdenek azért az eszméért, a mely végre diadalmaskodni fog: oltalmazni megvédeni a magyar munkást a sors minden csapása közt. Adakoztak: Olvashatatlan aláírás. K. t., Révész Zsigmond, H. J. 1—1 korona. Szilavec József, olvashatatlan aláírás, N. N., Fodor Lajos, N. N., N. N. 40—40 fillér. K. Gy., Neuman M. 30—30 fillér. N. N., N. N., Olvashatatlan, N. I., Szegény, X. Y., N. N., N. N., N. N., X. X., Schwarcz Jenő, Olvashatatlan, N. N., N. I. 20—20 fillér. N. N., N. 10—10 fillér. A további adományokat is kérjük Mendelovics Lajos üzletébe juttatni.

Gróf ur.

Gróf Tisza István annyira belejött a lemondásokba, hogy most már a nemzetnek a haderő végett hozott áldozatait is keveselte. Gróf ur, gróf ur, valjon nyerne-e a nemzet is „erkölcsi súly” tekintetében, ha még tovább fosztogatná magát a hadügyi moloch táplálása miatt? Valjon nyerne-e ön is erkölcsi súlyban, amikor a nemzetet ilyenmire igyekszik rábírní? Vajjon inkompatibiliákat áldozna fel a nemzet, ha még többet költene a hadseregére, vagy a szegény embertől vonná el az utolsó falat kenyeret? Gróf ur, ön nem csupán a nemzet millióit kinalja oda a közös hadügyi miniszternek, hanem — önmagát is!

Szarvasmarha kiállítás Kabán.

A hajduvármegyei gazdasági egyesület életrevaló eszmét valósított meg. Elhatározta, hogy jövőben nemcsak lókiállítást, hanem szarvasmarha kiállítást is rendez. Ezen terv keresztülvitelére megnyerte a földmivvelésügyi minisztert is, ki anyagilag is támogatja az egyesületet. Az első ilyen kiállítást az egyesület e hó 30-án rendezi Kaba községben. Magyarfajú szarvasmarha kiállítást s ezzel kapcsolatosan tenyésztési jutalomdíj osztást rendez. A díjak, melyeknek egy részét a földmivvelésügyi miniszter adta, a következők: I-ső csoport: Borjuval elővezetett kisbonyus magyar fajú tehenek. 1-ső díj 50 korona. 2-ik díj 30 korona. 3-ik díj 20 korona. 4-ik díj 15 korona. 5-ik díj 10 korona. II-ik csoport: 2 éves magyar fajú üsző borjúk. 1-ső díj 50 korona. 3-ik díj 20 korona. 4-ik díj 15 korona. 5-ik díj 10 korona. III-ik csoport: 1 éves magyar fajú üsző borjúk. 1-ső díj 50 korona. 2-ik díj 30 korona. 3-ik díj 20 korona. 4-ik díj 15 korona. 5-ik díj 10 korona. A bíráló megejtése után a kitűzött pénzbeli díjak és a diszszalagok a helyszínén azonnal ki fognak a tenyésztőknek adatni.

Márkus Emilia felléptei.

Ma végre megtudhatja a közönség, hogy melyik darabokban lép fel hát Márkus Emilia. A tanács megadta az előadásokra az engedélyt, sőt helytelenül még a 25% árfelemelést is engedélyezte, ámbár a közönség nem volt bizonyos, fellép-e Márkus Emilia s melyik darabban. Ma az igazgató táviratban jelzi, hogy Márkus Emilia a következő sorrendben és darabokban fog fellépni. — Szombaton a „Francillon”-ban, 16-án vasárnap „Folt a mely tisztit”-ban, 17-én hétfőn a „Bölcső”-ben. A jegyek már most kaphatók László Albert könyvkereskedésében.

Büntetésből besorozott debreczeni katona szomorú vége.

Ungvárról írják, hogy az ottani katonai uszodában a minap az Ungba fult két közös hadseregbeli baka. Az egyik, a ki még uszni nem tudott, fürdés közben elmerült és fuldokolni kezdett; egyik bajtársa észrevette a veszedelmet és segítségére sietett, de a fuldokló őt is magával rántotta a víz fenekére kétségbeesett kapaszkodásában. — Mind a ketten ott veszttek. A partról sokan nézték ezt a jelenetet, de minthogy nem gondolták azt, hogy ily szomorú vége lesz, csak nagy későn néztek utánuk, amikor már csak holttestük került elő a vízből. Az egyik debreczeni lakos volt, a ki tíz évet töltött kint Amerikában, családosa, három gyermek apja, akit távolmaradása folytán csak most soroztak be katonának. A szerencsétlen végű debreczeni katona nevét elhallgatja a tudósító.

A dajka és a brillians függők.

Egyik debreczeni kereskedő nemrég vendégeket fogadott. Leánya férjével, gyermekével jött haza látogatásba. Magukkal hozták Harslinszky Mária dajkát is. Alig időztek itt két napig a vendégek, arra a felfedezésre jöttek, hogy a fiatal asszonynak eltűnt 600 forintos brillians függője s 200 forint készpénze. A rendőrségnek tettek jelentést, mely a legszélesebb körű nyomozást indította meg, de eredménytelenül. Végre a dajkát is gyanuba fogták. Ezalatt a vendégek elutaztak, magukkal vitték a dajkát is. A dajka elleni gyanut megerősítette az a közülmény, hogy Enyiczkeről, hol a fiatalpár lakott, hazautazás után megszökött. Dobos rendőrbiztos nyomozott a tolvaj után s el-

utazott Enyiczkére is. A dajkát már nem találta ott. Utánna ment Eperjesre s épen akkor talált rá, mikor már a 600 forintos függőt 40 forintért elakarta adni. Az utcán letartóztatta s átadta az eperjesi ügyészségnek, honnan a tolvaj dajkát ma Debreczenbe hozták. A 200 forintból is nagyon keveset költött el Harslinszki Mária.

Csizma szállítás a városi szegényház részére.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a városi szegényház tagjai részére szükséges lábbeli szállítása czéljából a f. évi június hó 21-iki lejáratával nyilvános szóbeli árlejtést tart. — A lábbeli minták és egyéb feltételek ugy a szegényház igazgatójánál, mint a városháza 18-ik számú emeleti szobájában megtekinthetők.

Az esküdtzéki tagok figyelmébe.

Veitük az alábbi hirdetményt: Közhírré tétetik, hogy Debreczen sz. kir. város esküdtzéki tagokat összeíró bizottsága az esküdtképesek alaprajstromát az 1902. évre elkészítette, s hogy a rajstrom a bizottság hivatalos helyiségében (Városház, volt városbírói helyiség) f. évi június hó 10-től kezdve 25 nap alatt bárki által megtekinthető és hogy az ellen akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasak feljegyzése miatt, ezen 15 nap alatt, tehát jun. 25-ig bezárólag, a hivatalos órákban d. e. 9–11 d. u. 3–5 óráig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek szintén közszemlére fognak kitétetni, június 27-től július 3-ig bezárólag, bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszhetők. Debreczen sz. kir. város esküdtzéki tagokat összeíró bizottságától. Kelt 1901. évi május hó 24-én Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester, az összeíró bizottság elnöke.

Elszámolás egy tavaszi mulatságról.

Beküldött: Kimutatás az ev. ref. egyház leánynevelő intézete május 30-án tartott tavaszi mulatságának jövedelméről. I. Bevétel: Tagsági díj felsőbb leányisk. és képezdei növ. részéről 270 kor., tagsági díj elemi leányisk. és képezdei növ. részéről 50 kor., Gr. Degenfeld József adománya 10 kor., Kiss Áron püspök feülfizetése 4 kor., Dr. Gulyás István felülfizetése 2 kor., Belépő jegyekből befolyt 105 kor. Bevétel összege 441 korona. II. Kiadás. Belépő jegyek nyomása számla szerint 8 kor., Terem számla szerint 40 kor., Cziganyzeoe 69 kor., Rendőri engedély 17 kor., Kocsik 6 kor., Boriték tisztelet jegyek számára 56 fillér. Terem rendbehozása számla szerint 50 kor. 20 fillér. Pénztárnok vacsorája és gyertya 5 kor. 32 fillér. Szolgának 8 korona. Kiadás összege 195 kor. 8 fillér. A tiszta jövedelem 246 korona 8 fillér. Midőn a rendezőség kötelességének tartja a nyilvánosság előtt is leszámolni a multság eredményéről, egyszermind hálás köszönetet mond a jelzett felülfizetéseikért is.

A szabadfürdés áldozata.

A Margit-fürdő halas tavánál tegnap délután halálos szerencsétlenség történt, Tunyogi János egyik társával elhatározta, hogy fürödni megy a halas tóba. Délután 4 óra felé kimentek s Tunyogi, ki előbb levetette ruháit, a vízbe ugrott. Társa rémulve látta, hogy a fiu a víz alá merült. Segítségért futott, de mire az megérkezett, Tunyogit már nem lehetett megmenteni. Ki-

húzták a vízből, de hasztalan élesztgették, a fiu már halott volt. A holttestet a kórházba szállították.

Debreczeni rövid hírek.

Vadászterületek bérlete. A jog- és pénzügyi bizottság véleményezi, hogy a városnak, mint erkölcsi testületnek, a vadászterületeit 1902. augusztus 1-től tízévig adják bérbe. — **Nem emelik a kéményseprési díjakat.** A kerületi kéményseprők a vonatkozó szabályrendelet módosítását kérték s hogy a kéménysepré díjat 60 krajczárról 1 forintra emeljék. A jog- és pénzügyi bizottság nem véleményezi a kéményseprők kérvényének a helybenhagyását. Ellenkezőleg szigorubb ellenőrzést javasolnak a kéményseprőkkel szemben. — **Népiskolák építése.** A jog- és pénzügyi bizottság azon a véleményen van, hogy a város új népiskolák építése elől nem zárkozhatik el. A Hortobágy kihasználásában vélik feltalálni a fedezetet. Szoba bölcsességnek megjárja. Persze felszántani és buzával bevetni a Hortobágyot. Szegény szikes Hortobágy! Sima vagy, mint az ember tenyere. Mégis szálla vagy sokak szemében. — **Debreczeni kataszteri munkák.** Vegyes bizottság megállapította, hogy a debreczeni összes kataszteri munkálatok 97.528 forint költségbe kerülnek.

Az értelmes rendőr.

Az értelmes rendőrt is példaként lehet állítani a debreczeni gárda elé. Mihályi biztos uram testtel-lelékkel szokta ugyan oskolázní őket, de némelyik vastagabb kobakba töleséren sem lehetne tölteni elég tudományt. — Azonban Kozma Imre 23-as számú rendőr hivatása magáslatán áll. — Az eset ez. Ugy a városi szabályrendelet, mint — részben a törvény is tiltja (csipkéknek, székelyeknek bosnyákoknak a házalását kivéve) a házaló kereskedést és koldulást. Mindamellert rendőreink felől mind az ékszer vigéczek, mind a képvigéczek és többi tiltott társaik vigan vigécz ednek, a napokban azonban rajta vesztett az egyik képvigécz, midőn a hordárral és képeivel Kozma rendőr előtt ballagott volna el. A rendőr a tilomba épett „magyart“ feltartotta és képestől, hordárostól a kihágási osztályhoz kísértte fel a nép jóhiszeműségére utazó vigéczet. Azt ott természetesen megbüntették. A Kozma rendőr eljárásáról példát vehetnek a többi poszton unatkozó, asi-tozó rendőrök is. Mihályi biztos pedig viz-gasztalódhatik ezen a rendőron legalább fogott az oktatása.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 12.

Hosszas szünet után a képviselőház ma tartotta első ülését. Érdekesnek ígérkezett az ülés, mert tudták, hogy Rakovszky felszólal. Meg is tette. De ezt megelőzőleg Rátkay felszólalása idézett elő vihart

Rátkay László napirend előtt szólalt fel, mert Széll Kálmán a delegációban ugy nyilatkozott, hogy az országgyűlésnek nem tartozik felelősséggel. Megtámadja a miniszterelnököt, azért, mert védi a közös minisztereket,

azt állítja, ha nem tudnak, hát nem is beszélhetnek magyarul. (Felkiáltások: Szégyen, gyalázat! Tanuljanak.)

Széll Kálmán szólalt fel ezután, természetesen védelmére kelt a drága közös minisztereknek. Nincs törvény — ugymond — mely őket magyar beszédre kényszerítse. (Óriási zaj, láрма, felkiáltások: Botrány egy miniszterelnöknek illet mndani.) A zaj lecsillapultával Széll folytatta beszédét. — Tagadja Rátkay állítását. A lapok rosszul hoztak nyilatkoztaát, ő csak annyit mondott, hogy a delegáció határozatai nem bírálhatók felül. — Ugron Gábor személyes kérdésben szólott. Megtámadja a közösügyi szervezetet.

Ezután áttértek az inkompatibilitási javaslat tárgyalására.

Rakovszky István ekkor felállott, megragadja az alkalmat — ugymond — hogy az ismert vádak ellen nyilatkozzék.

Nem igaz, hogy ő a pánszlávokkal paktált, nem is ismeri a felhozott vezéreket. Szemére hányja Kubinyinak, hogy a hatvanas években mint hadnagy katonáival a magyarokat az adóért ekzekválta, mikor mindenki, még az ő apja is megtagadta az adófizetést. A mit a királyról és császáról mondott 16. év előtti szavait illeti, lehet, hogy mondta, de akkor is csak fehér asztalnál tehetette azt a nyilatkozatot a Tisza éra hatása alatt. Politikai pályája bizonyítja mint gondolkozik. Hivatkozik családjá hazafiasságára. Kubinyi válasza után áttértek az összeférhetlenségi javaslat tárgyalására. Az ülés végén Rátkay interpellált a Gotterhalte miatt.

A király Prágában.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 15.

Bécsi távirat jelenti, hogy Ő felsége ma reggel 10 órakor külön vonattal Prágába utazott. Kiséretében 360 ember van.

Elsülyedt hajó.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 12.

Chielből jelentik, hogy a Germánia hajó elsülyedt. Öt ember a vízbefult.

Zászlóaffér.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 12.

Prágából jelentik, hogy a németek és csehek az akadémiára kitüzött zászló miatt botrányt provokáltak. A polgármester a lobogót levétette.

„Cseresznye ünnep után.“

— Válasz nemes Portörő Kelemennek. —

Bizonyos nevezetű K. Aladár urtól vettük az alábbi levelet, mely válasza P. Kelemennek az „Innét-onnét“-ban a „Cseresznye ünnepéről“ írott megjegyzéseire

Tisztelt Szerkesztő ur!

Az „audiatur et altera pars“ elvénél fogva remélem, helyt ad e pár tisztelettel megírt soroknak, melyben illusztris munkatársának, nemes (de szép is, ha valaki oda-szurhatja ezt a neve elé ebben a csunya 50 krért magyarosított nevű korban) nemes Portörő Kelemennek mai cikkére tesztek egy szerény megjegyzést.

Elnevezvén a vasárnapi cseresznye ünnepélyt az elegáns világ mulatságának, kifogást emel az ellen, hogy vasárnap elzárták a nagyerdőt a szegény emberek elől. S indulatosan kérde, miért nem rendezték ezt az ünnepélyt hétköznapon.

Már engedelmet kérek, de ez a kifakadás egy mindennel (talán magamagával is) meghasonlott elme gáncsoskodásánál egyébrek nem mondható.

Eszemben sincs, hogy a méltatlanul megvádolt rendezőségnek segítségére siessék. Arra az nem szorult rá. De a közönséggel szemben szükséges, hogy a következő választ megadjuk.

1. Először is, aki ott volt vasárnap s nem hunyta be a szemét, láthatta, hogy az nem az elegáns világ mulatsága volt, hanem ott mulatott egész Debreczen, a vagyonos osztály meg a szegény iparos, a jómódu kereskedő családok s a zellemi munkások. Nem hiányoztak a nép egyszerű gyermekei, amint hogy a részvétel számukra lehetséges volt, a nyert élvezethez képest neveltségesen csekély összegért.

2. Ez az oka mindjárt, hogy miért nem lehetett ez a mulatság hétköznapon? Mert a nőegyletnek nem volt és nem is lehetett intenciója, hogy exkluzív uri-mulatságot rendezzen, hanem rang-, vagyon- és állásbeli különbség nélkül egész Debreczennek akart egy jó napot csinálni. Ez a törekvése sikerült is, mert higgye el Portörő ur, hogy a hol 10.000-nél több jegy elkél, — a mint-hogy elkelt vasárnap, — hát ott nemesak az arisztokrácia meg a milliomosok mulatnak, hanem mulat a nép is.

3. Végre ha még oly meghatóan írja is le a szegény emberek hazavonulását, bizony azt se hisszük el. Ha épen akadt olyan szegény ember, a ki mit sem sejtve kiment a zöldbe s aztán nem bocsátották be az erdőbe, még annak sem kellett bejönni. Tovább ment s a kerítésen kivül is élvezhette a nagyerdő üde levegőjét, fenyves illatát. Az utóvégre nincsen helyhez kötve, amint hogy a bölcsességet és a nép szeretetét is bajos monopolizálni; mint nemes Portörő Kelemen szeretné.

Meg vagyok győződve róla, hogy ez alázatos sorok után a mélyen tisztelt Szerkesztő ur fel fogja világosítani jeles munkatársát, hogy van az újságíróknak egyéb hivatása is, mint csomót keresni a kákán.

Kiváló tisztelettel vagyok Szerkesztő urnak

kész szolgálja

K. Aladár.

Bizonyos nevezetű K. Aladár urnak tiszteletteljes válasza az a kevésbé tiszteletteljes, kevésbé tárgyilagos, kevésbé ildomos soraira, hogy teljesen tévedésben van, ha cikkemből azt hámozta ki, hogy én a „népünnepély rendezőségét“ támadtam volna a nagyerdő vasárnapi elzárása miatt. Hisz a nagyerdő elzárása fölött nem a rendezőség, hanem a tekintetes tanács rendel-

kezik. A megrovás tehát ezen érdemes helyre volt adressálva. Igenis helytelenem (de nem kákán való csomó keresésből), hogy vasárnap elzárják, elzárhatják a nép elől, a közeli kiránduló helyekben oly szegény, poros Debreczen város népe elől a mondhatni egyetlen egészséges szórakozó helyet, a nagyerdőt; de mint meggyőződtem, nem állok ebben a véleményben egyedül, tehát ildomtalan, alaptalan K. A. ur vádja, midőn szememre veti, — noha engem személyesen nem is ösmerhet — hogy „kifakadásom egy mindennel (talán maga magával is) meghasonlott elme gáncsoskodásánál egyébrek nem mondható.“

Mert a nyert élvezethez képest bizony nem volt oly neveltségesen csekély az az „összeg“, melyet például egy nagyobb családú ösmerősöm csupán belépti díjak fejében fizetett ki. Minden vasárnap délutánt a nagyerdőn szoktak tölteni, tehát ezen család kiment a szóban forgó vasárnap is és csupán belépti jegyekért 3 kor. 20 fillért fizetett ki. Máskor az egész család kevés pótlással megozsonálhatott belőle. Pedig még a sátraknál is kellett adózni. És hányan jártak így?

Sem a nép iránti szeretetet, sem a bölcsességet nem szoktam „monopolizálni“, de annyira járok a magam útján, hogy az újjongókkal, tapsolókkal szemben is kimerem, kiszoktam mondani a magam véleményét, ha meggyőződtem arról, hogy azt való tények is erősítik. Azért szóaltam fel tehát most is, mert többfelől is hallottam panaszt a nagyerdő elzárása miatt. Tessék úgy szórakozni, hogy az által másokat ne rövidítsenek meg, már pedig a nagyerdő elzárása által sokakat megrövidítenek és megrövidítettek, ha mindjárt, a mit elismerek, az iparos világ és kereskedő világ tekintélyes része is ott „élvezett“ ezen az ünnepen, melyet magam sem tartottam, neveztem az „arisztokrácia és milliomosok“ mulatságának; mert hisz polgárváros a miénk s néhány eleven arisztokratánk leginkább a tisztí egyenruhájukkal tűnnek ki. A milliokról, a milliomosokról meg legjobb nem is beszélni... Marad az „elegáns világ mulatsága“ — tényleg ezt a kifejezést is használtam — erre pedig a lapok ömlengő tudósításai, illatszerekkel locsolt cikkei elég alapot adtak.

K. A. urnak egyéb csufolódásaira nincsen szavam, delekötelezne, ha e lapszerkesztőségében felkeresne s megösmérkedhetnének, ekkor talán annyit elősmerne velem szemben, hogy nem tartozom amasüldő, hebehurgya újságírók közé, kiket a szerkesztőknek kell hivatásukban kioktatni? És végül mégis csak azzal rekesztem soraimat, hogy helytelen a tanácstól a poros, büzhödt nyílt árkos városból menekvő közönség elől az illatos, erős levegőjű s vizű nagyerdőt „kötelekkel“ elzárni.

nemes Portörő Kelemen.

IRODALOM.

Az állatok világa.

A Brehm-Méhely-féle nagy munkának 26 ik füzeté is megjelent s ebben már befejezéséhez közeledik az az igen érdekes rész, a mely a házi kutyákra vonatkozik. A szerzők a most közreadott füzetben a különféle vizslákról, a vórebekről, a szarvas-üző kutyákról, a róka- és hajtató ebekről, valamint az újföldi és bernáthegyi kutyákról mondanak el rendkívül jellemző és kedves történeteket. Különösen szép a mű azon része, amelyben az uszkárok ismertetése foglaltatik s amelyből kitűnik, hogy az összes házikutyák közt az uszkár a legér-

telmesebb. Szó van még a küfönféle pincsekről s a tulajdonképeni házi kutyákról amelyek az embert leghivebben szolgálják. Ezek a farkaskutyák és juhaskutyák, továbbá a lapföldi, szamojéd, kameratkai és eszkimó kutyák. Ezek között nagy szerepet játszik a magyar komondor, amelyről igen részletes adatokat kapunk. Az állatok világa Légrady testvérek kiadásában jelenik meg s füzetenként 80 fillérért kapható ugy a kiadóhivatalban (váczi körut 78) mint minden jobb könyvkereskedésben.

A Vasárnapi Ujság

című 9-iki száma 33 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „A szépművészeti muzeun“ (képpel). — Költemények: „A hol nyílnak az akácok.“ G. Diószeghy Mór; „Dal egy ősz hajszálról.“ Vállaji Idától. — Regénytár: „A halász regénye.“ Irta Szemere György (Neogrady Antal rajzaival.) — „Rejtelmes történetek: A Temple titka“ (képekkel). — „Egyetemi élet a középkorban“ (képekkel). — „Hires fölolvasók.“ — „Szép asszonyok gyémántjai.“ — „A látás megtanulása.“ — „Magyar történelmi emlékek egy oroszországi kolostorban (képekkel a czenstochowai kolostor magyar tárgy festményeiről). — „Mihalkovics mellszoborra“ (képpel Mihalkovics Géza szobrának leleplezési ünnepélyéről). — „Gárdonyi Géza „Bor“-a“ (képekkel) Szüry Dénestől. — „Ifjabb Vastagh György állatszobrai a budapesti mezőgazdasági kiállításon“ (19 képpel). — Irodalom és Művészetek, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy kor., a „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világkróniká“-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában.

CSARNOK.

A kurta nemesek földjén.

(Regény.)

A „Debreczen“ számára írta:

Ifjabb Mórócz Pál. (20.)

A cigány már délután pengeti a szerzőszámát. A nős urak egyrésze gyöpre terített pokróczon kártyázik. A fiatal párok a nyárfás liget hűvös lombjai alatt sündörödnék el. Vad virágokat szaggatnak. Együgyű ábrándokat cserélgetnek. Az öreg nyárfák ezüstös levelei mintha csak a szerelmesek sóhajtásától rezegnének úgy... Már napalkonyatra áldozott a nap. A távol hegyek fölött kipirkad az ég alja, de a piros sugarakat szürke esti párak lengik körül. És így lassan, szürkésen megfakul a biboros színpompa. A sátor zöld lombfalán keresztül tarka papírlámpások szemérmes fénye lobban. A fény csalogatja a mezőség pillangóit, a röpke szárnyu égi bogarakat. Az iszappuha testü denevér merészen csapkod. Kisérteti árnykép. A bogarak varázsnotát zümmögnek az éjszakai tündértánczhoz. A hegedü zengését messze halmokon is hallgatják a pásztorok.

A májusi mulatságra kiérkeztek a huszártisztek is. Conte Debaldi a kurátorné körül szeleburdiskodik. A duzzadt, piros ajku menyecske kaczerkodva mosolyog a hadnagyra. Az asszony fekete szemé tüzesen éget. Teljes gyönyörrel élvezi a tánczot. Kaczkiasan, dőlcegen fordul, noha, az irigy nyelvek sze-

rint, a fiatal menyecskék tavaszi napját már rég átvirágoztotta. A mint felkaczagott az asszony, kivillagott a pompás, erős, fehérfoga. Dénes kapitány került szóba. A szerelemről beszéltek és Debaldi kiméletlenül kifigurázta a kapitányt. Persze csak a háta mögött.

— A kapitány ur mindig ráfizet a szerelemre, okvetlenkedett Debaldi. Mi különben tény is, mert Dénes kapitány prózai hódításai sohasem szárnyaltak túl a kávéházi kasszák, az orfeumi színpadok nivóját.

Ormósné is tánczolt. Fehér battiszt ruháján nefelejtskék pöttyök. Kontyjához oleánder virágot tűzött. Ez a kesernyész illatu halavány virág illik a hamvasszőke hajához.

— Ormos ugyan merre lehet? — kérde. Ő Barcza főhadnagyra tánczolt. A tiszt karja idegesen öleli a nyulánk fiatal asszony derekát. A nő hajából az oleánder virág erős illata minduntalan arczába csapódik.

— Mi baja? kérdezi a tiszt.

— Szédülök, mond a fiatal asszony. Tényleg halavány. Kérem, vezessen a férjemhez.

Abbanhagyják a tánczot. Elindulnak. Bágyadtan lépeget a fiatal nő. A rezgő nyárfalombok suhognak, csörögnek a májusi enyhe, virágillatos esti szélben. A hold ezüstös sugarakból szó fátyolt a tájra. A pusztai lég a réti virágoktól bódítóan illatos. Az ilyen pusztai táj varázslatos erővel köti magához az érzékeny lelkeket. Megzsibbadt a fiatal asszony szive is. A pusztai alkonyat hangulata olyan bűvös-bájos...

— Ugyan! Ne gyerekeskedjék! Az a kis fejfájás még nem halálos. Épp most kaptam az első nyerő kártyát, szolt Miklós félig tréfásan, félig ingerülten. Mert a gyertyalámpás fényénél még mindig kártyáztak... No, no! Jó hát! Sétáljon egy kicsit lelkem, aztán mindjárt fogatok...

Susogott, rezgett az erdő. A békák a közeli réten mélabus nótát vartogtak. Üdvözölték a fényes holdat, mely mosolyogva fűroszli arcát a tisztás tó vizébe... Gyökerektől barázdolt ösvényen haladtak előre. A fiatal asszony tényleg elbágyadt. Hirtelen láz borzongatta. Az utóbbi időben néha köhészelt is. Csak közeliben tánczoltak a vig mulatozók, az erdő itt mégis oly elhagyott volt. A főhadnagy minden halkán sugott szava neszre ébresztette az erdőt. Gyöngédén, titokzatosan susogott az erdő, midőn Barcza beszélni kezdett. Melegen, nagyon melegen beszélt. A ki virágillatos nyári estén már sétált az erdőben oly asszonnyal, ki szívének kedves, tudja: mennyivel melegebb ilyenkor minden sugva mondott szó. Mennyivel beszédesebb minden tekintet... Ekkor egy fagyókerben megbotlott az asszonyka. Barcza elkapta a derekát és magához szoritotta, mint valami tüzes kapocs. Kata hiába igyekezett szabadulni. Barcza megcsókolta az ajkát.

— Szeretlek! Szeretlek édes Kati...

Katicza úgy érezte: a csók felperzseli ajkát. Annyira égett az ajka, az arcza. Reszketett. De karsu, nyulánk teste végre mégis kisiklott a férfi karjai közül.

— Folyt. köv. —

Nyilttér.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin beregm uradalomból.

Dr. Kétly, dr. Bókay, dr. Widerhoffer

tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlatik

a Szolyvai gyógyforrás

köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, vesebajoknál, cukorbetegség, hughomok, epekő, a torok és tüdőszervek bántalmánál, étvágytalanság és gyomorbetegséknél.

Kitünő asztali víz.

Kapható minden ásványvizkereskedésben.

Selymet csak első osztályú

gyártmányt tessék venni méter vagy végszámra a legolcsóbb nagybani árakban.

Magánfeleknek postadíj és vámmentes szétküldés. Rendkívül nagy választék a legújabb mintákból, fehér, fekete vagy színes fajokban. Ezernyi elismerő levelek. Minták bérmentve. Sveicha kétszeres levélbélyeg szükséges. 2 5.

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweicz.)

kir. udv. szállítók.

Thurzó fürdő

házilag kezelt

KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Hidegvízgyógyfürdő.

Szepesmegye déli részén fekszik 572 méter a tenger színe fölött, pompás nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette. — Kitünő forrásvíz. Állandó fürdőorvos. dr. Szemere Béla.

Évad május 15-étől szeptember végéig.

Vasuti állomás: Gölniczbánya-Thurzófürdő. Posta- és távirada-állomás. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Menesdorfer Károly Gölniczbánya (Szepesm)

Műköszörüs és késes

üzletemet május 1-től Simonffy-utca 2. sz. házába helyeztem át. Elfogadok szakmamba vágó bármely munkát gyors, pontos és jutányos ár melletti elkészítésre.

HANDLOVITS ISTVÁN.

5007 és 7561.

1901.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a »fancsikai« és a »bánki« erdőrészen kitermelendő fatömeg hazaszállítására a vállalkozni óhajtókat zárt ajánlatok beadására hívja fel.

A szállítás vagy vasuton, vagy tengelyen történik és ugy a szállítás mindkét módjára adhatók ajánlatok.

A szállítást az 1903. év február havában kell megkezdeni s a kihasználás mérvéhez képest 6 esetleg 7 éven át folytatni.

Kihasználás alá és így szállításra kerül évenként mintegy 40000 köbm. különböző minőségű fa, amely mennyiségért azonban a tanács felelősséget nem vállal.

A tisztán és olvashatóan irt ajánlatok zárt borítékban f. 1901. év július hó 9-ik napjának d. u. 5 órájáig a polgármesteri hivatalhoz beadandók. Később beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Utóajánlatok, sürgönyileg feladott ajánlatok, avagy az ajánlatoknak utólagos magyarázása vagy helyesbítése el nem fogadatik.

A városi tanács fentartja magának a jogot, hogy a beadott ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy pedig azok közül egyiket sem fogadja el.

A beadott ajánlatok a f. 1901. évi jul. 10-én d. e. 10 órakor a városház nagytermében nyilvánosan bontatnak fel. Az ajánlatok felett végérvényesen a közgyűlés határoz.

Az ajánlat biztosítására készpénzben, takarékpénztári könyvön vagy óvadékképes értékpapirokban 50.000 ötvenezer korona teendő le a házipénztárnál bánatpénzül letétbe s az erről nyert letéti jegy az ajánlathoz melléklendő.

A részletes feltételek a városi számvevői hivatalban megtekinthetők s kívánatra megküldetnek. Az ajánlatban kiírandó, hogy ajánlattevő a részletes feltételeket ismeri s azokat magára kötelezőknek kijelenti.

Debreczen, 1901. jun. 3-án.

A városi tanács.

Előnyösen ismert kitünő gyártmányu stiriai lódent

divat kelméket; fekete és kék kelméket tartós minőségben, férfi öltönyökre szállít

Kastner és Öhler cég posztó osztálya, Grác.

Minták bérmentve. Magyar levelezés.

„AZ ANKER“

élet- és járadék-biztosító-társaság.

Összes vagyon	138 millió korona
Biztosítási állomány	505 millió korona
Eddigi kifizetések	225 millió korona

1900-ban a nyereményrészesüléssel biztosítottak **vegyes és haláleseti biztosításoknál A** osztalékterv szerint — úgy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B** osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%^oa, ugymint a biztosítási tartam **3 év után, 4 év után, 5 év után, 6 év után, 7 év után**

fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Prospectussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők) valamint a társaság ügynökei.

Képviselő: **JÓNÁS MÓR, Debreczen.**

Magyarországi vezérképviselőség:

BUDAPEST,

VI. ker., Deák-tér 6-ik szám
(Anker-udvar), a társaság saját házában.

Alapított 1858.

Akáczméz eladó.
Kilgymja 60 kr.
Tócs kertben, bejárat a Hatvan-utcai sorompó mellett, Szilágyi Bálintnál.

Ebesi artézi víz
a legjobb legegészségesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Fiacz-u. 7 sz.

Czimeket

közül ajánlatok megtevésére, az összes országokban létező bármely foglalkozáshoz tartozó egyénekről a nemzetközi czimiroda

Josef Rosenzweig & Söhne Bécs I.
Bäckerstrasse 3. Interurb. Telef. 8155.
Prosp. ingyen.

Alólirott, magyarati szőlőjének termését kismértékben is (1/2 hektolitertől feljebb) az alanti áron árusítja:

1898-iki szemelt hektoliterenként	80 kor
1889-iki	45 „
1900-iki	50 „

Kivánatra mintával szívesen szolgál

Bejczy Árpád

áll. szakiskolai tanár Aradon.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

haból készült és ennek tápanyagát tartalmazó iztelen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb **erősítő szer**

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomor-betegeknek, betegágyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, útlóknak, nemkülönben

vas-Somatose

alkjában a **sápkórosoknak** lesz ajánlva az orvosok által.

Vas Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.

Somatose rendkívül gerjeszti az étvágyat.

Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésekben.

Utolsóelőtti hét!

Huzás visszavonhatlanul

1901. június 25^{én.}

Főnyeremény

30.000 korona értékű

Concordia sorsjegyek á 1 korona

ajánlja:

Szentkirályi Tivadar, dohánytőzsde.
Mendelovits Lajos

DEBRECZEN.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomójában Debreczen, a főpostával szemben.